

● 1989 m. spalio 13 d. Penktadienis ● Nr. 8 ●

LPS RADVILIŠKIO TARYBOS LEIDINYS

Kaina 20 kap.

1989 m. spalio 21 d. kviečiame į LPS Radviliškio rajono konferenciją

1989 m. spalio 21 d. 10 val. Radviliškio rajono kultūros rūmuose įvyks Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Radviliškio rajono konferencija, į kurią asmeniškai bus pakviesti visi rajono Sąjūdžio grupių nariai, kurie iki spalio 20 d. praves susirinkimus ir pateiks Sąjūdžio rajono tarybai narių sąrašus. Konferencijos darbą planuojame baigti 17 val. Darbuotvarkėje numatomi tokie klausimai:

1. Politinė padėtis respublikoje ir Sąjūdžio uždaviniai.

2. Sąjūdžio veikla rajone.

3. LPS Radviliškio rajono tarybos Įstatų tvirtinimas.

4. LPS Radviliškio rajono tarybos rinkimai.

5. Pasiruošimas rinkimams į LTSR Aukščiausiąją Tarybą. Kandidatų aptarimas.

Konferencijos darbe dalyvaus LPS Seimo Tarybos atstovas.

Įėjimas laisvas.

LPS rajono taryba

APIE PERSITVARKYMĄ PARTIJOJE

Šiandien visi pripažįsta, kad Komunistų partijai būtina persitvarkyti. Apmatau, kad, pradėjusi persitvarkymą, pati partija persitvarko paskutinę.

Pati diskusija apie LKP įstatus yra svelkinantis dalykas, nes pirmą kartą partijos vadovybė panorė atsižvelgti eilinių narių nuomonės, tačiau ir ji vėluoja. Diskusiją reikėjo surengti pavasarį, vietoje liūdnai pagarsėjusio „varžtų prisukinėjimo“ plenumo. Kas gi kaltas, kad Sąjūdis seniai jau žino, kokia turi būti atgimstanti Lietuva, organizuoja vieną akciją po kitos, nuosekliai siekia Lietuvos Nepriklausomybės, o LKP vadovybė ilgą laiką nepripažino mūsų siekių, pradžioje pasmerkė, o vėliau jau pritarė Sąjūdžio akcijoms, ir tik paskutiniai žingsniai, susiję su 1939 m. Vokietijos—TSRS sutarčių ir jų pasekmių įvardijimu, leidžia tikėtis, kad partijos vadovybė eis kartu su visa tauta. Tad visos ligšiolinės pretenzijos vadovauti tautiniam atgimimui primena elgesį žmogaus, antrą dieną atėjusio į vestuves ir norinčio būti jose piršliu...

Rašyti apie partijos vietą ir vaidmenį mūsų gyvenime sudėtinga ta prasme, kad iki šio laiko apie partiją oficialiuose leidiniuose buvo kalbama kaip ir apie mirusius — gerai arba nieko. Mums visiems nuo mažens buvo kalama į galvą, kad partija — tai mūsų tautos ir valstybės žiedas, branduolys, avangardas, todėl neretai žodžiai apie kokias nors jos klaidas ar atsakomybę buvo sutinkami kaip didžiausio idėjinio priešo išpuolis. To pasekmė — partija buvo sudievinta, suabso-

liutinta, užkelta ant pjedestalo. Dabar ją reikia nuo ten nukelti.

Pirmas dalykas, ką reikėtų, mano manymu, įsisąmoninti, kalbant apie partijos ateitį, yra tai, kad jokia partija, vadinas, ir komunistų, negali atstovauti visos visuomenės interesų, nors TSKP Įstatuose ir rašoma, kad ši partija „tapo visos liaudies partija“. Tai fikcija. Jokioje visuomenėje, išskyrus pirmąją bendruomeninę santvarką, atskirų visuomenės grupių interesai objektyviai negali sutapti — jie gali būti tik įvairiomis formomis derinami. Kadangi partijos išreiškia atskirų visuomenės grupių interesus, iš to seka išvada, kad demokratinėje valstybėje turėtų būti ne viena partija, o tiek, kiek jų reikia visuomenei.

Antras esminis momentas, be kurio neįmanoma kalbėti apie jokią persitvarkymą partijoje, tai išankstinis sau priskirto ir įstatymais įtvirtinto vadovaujančio vaidmens atsisakymas. Iš tikrųjų jokia logika neįmanoma paaiškinti, kodėl Komunistų partija pretenduoja į vadovaujančią valdmenį. Aš pats esu pusantų metų partijoje ir nepajutau, kad būčiau tapęs geresnės rūšies žmogumi. Visus argumentus apie tai, kad partija jungia sąmoningiausią visuomenės dalį, siekia pačių tauriausių tikslų, vadovaujasi pačia priešakine mokslinė metodologija, į militus sumalė gyvenimo tikrovę.

Tarybų Sąjungos istorinis patyrimas rodo, kad ši partija ne visada „tiesiai valdavo“, — ką liudija ir socializmo deformacijos. Mes faktiškai ir nežinome, kas yra tikrasis socializmas, juo labiau, kad priešaki-

nės kapitalistinės šalys, pvz., Švedija, kur niekada nevadovavo Komunistų partija, yra labiausiai prie socializmo idealo priartėjusios. Manau, kad partija ilgai turėtų atgailauti dėl viso to, kas įvyko mūsų šalyje, nes vien klaidų pripažinimas dar nereiškia jų ištaisymo ir svarbiausia, kad kaltinti ir suversti bėda nėra kam; kitų partijų ne tik kad valdžioje, bet ir apskritai nebuvo — jas sunaikino. Visa ligšiolinė Komunistų partijos veikla liudija, kad pagrindinis jos tikslas — valdžios paėmimas ir išlaikymas, o ne kilnūs tikslai, kurie numatyti prognoze.

Trečias dalykas, kuris turėtų logiškai sekti iš pirmųjų dviejų — tai partijos atsisakymas valstybinių funkcijų ir visos valdžios perdavimas Taryboms. Ne paslaptis, kad iki šio laiko Komunistų partija sprendė praktiškai viską.

Būtina atsiminti, kad partija yra visuomenės organizacija, ir joks CK, partijos suvažiavimas ar kitas organas negali valstybėje pakeisti valdžios organų. Dabar gi Įstatuose įrašyta, kad „partija nustato generalinę šalies raidos perspektyvą“. Analogiškai apie partijos funkcijas pasisako ir M. Gorbačiovas: „Partija turi parengti vidaus ir užsienio politikos pagrindus“. Pabandykime įsivaizduoti, kaip skambėtų, jei sau tokias funkcijas pasiskirtų socialdemokratų ar krikdemų partijos. Kuo šitai gresia visuomenei, matyti iš Afganistano pavyzdžio, kuomet kariuomenę įvedė ne šalies parlamentas, o Politinis biuras — iki šiol neįmanoma išaiškinti kaltų, patrauk-

(Nukelta į 2 psl.)

(Atkelta iš 1 psl.)

ti atsakomybėn; analogiškai įvyko su Cernobylio elektrine — partiniai vadovai liko šešėlyje, o nubaudė „iešmininkus“ (žr. „Argumenty i fakty“, 1989 m. Nr. 28).

Ketvirtas momentas, kuris, be abejo, yra susijęs su trimis ankstesniais, tai vidinis demokratizmas partijoje. Iki šiol vyravusi biurokratinio centralizmo tvarka partijoje sudarė tokią padėtį, kad pati partija ryškiai polarizavosi: vienoje pusėje — žymi narių dalis, eiliniai komunistai („šaknelės“), o kitoje — mažuma — vadovaujantis aparatas („viršūnėlės“). Iki šiol aparatas viską darė pats, su niekuo nepasitaręs, niekieno neatsisklauses, užtat visų komunistų vardu. Tuos, kurie nenorėjo būti beveidžiai, partija „išspjau-davo“, o neretai ir fiziškai sunaikindavo savo geriausius, ištikimiausius narius.

Tokie tad būtų teoriniai samprotavimai apie partijos persitvarkymą. O ką reikėtų padaryti praktiškai?

Manau, kad šiuo klausimu tikslinga kalbėti tik apie Lietuvą, nes Tarybų Sąjungos mastu Komunistų partija dar tik bunda iš gilaus letargo miego.

Nėra jokių abejonių, kad LKP turėtų būti visiškai savarankiška, priimti naujus demokratiskus įstatus ir tokiu pat būdu išrinkti savo vadovybę: sumažinti iki minimumo etatinių darbuotojų skaičių, pasilikdama tik ideologines funkcijas.

Aš gana skeptiškai žiūriu į galimybę partijai persitvarkyti ir atstatyti autoritetą, bent jau artimiausiu metu. Manau, kad yra ir objektyvių priežasčių. Beveik per penkiasdešimtmetį, kuomet Lietuvoje komunistai buvo vadovaujanti partija, į ją įstojo nemažai žmonių, kurie ne tik partijai, bet ir visuomenei nėra pasiryžę ką nors duoti, o tik iš jos pasiminti, ir kuo daugiau. Visuotinio nužmogėjimo sąlygomis, kai kiekvienas jautėsi tik sraigtelis sudėtingame mechanizme ir tvirtai žinojo, kad rytoj bus lygiai taip pat blogai, kaip vakar ir šiandien, partija teikė vilčių, kad galėsi išsiskirti iš likusios pilkos masės ir gausi šokių tokių privilegijų: geresnės pareigos, butą, paskyrą, kelialapį, tarnybinę mašiną, vilą ir t. t., su sąlyga, jeigu besąlygiškai rėms jos vykdomą politiką, ne tik pats atsisakys mąstyti ir užliūliuoti sąžinę, bet ir aktyviai „plausi smegenis“ kitiems. Tuo būdu, pasislinkimo principu kada nors ateis ir tavo eilė prie pyrago, o tada...

Todėl dabar, kai kalbame apie pertvarką partijoje, reikia atsiminti, kad partinėje vadovybėje yra aparato parinkti žmonės, kurie niekam neatstovauja.

Aš netikiu, kad tie, kurie dar šiais metais vyksiuose LKP CK XXVII plenumo siūlė „uždrausti, neleisti, pašalinti“, sugebės nuvesti partiją ir tautą atgimimo keliu. Todėl manęs neįtikina toks staigus LKP kurso pasikeitimas, bandant išsiveržti iš pertvarkos aufsaiderių į lyderius. Tiesa, mes turime A. Brazauską, V. Beriozovą, J. Paleckį, bet daugumą Centro Komitete (beje, kaip ir LTSR Aukščiausiojoje Taryboje) sudaro tie, kurie bevelija

nesirodyti visuomenei per televiziją ir „netrikdomi dirbti“. Kažin, ar jie gali būti pertvarkos šaukkliais? Todėl nereikia per daug „stebėtis, kad ne vienas doras, aktyvus komunistas, toks, kaip K. Motieka, būdamas partijoje, nesurado galimybės dirbti naujai atgimstančiai Lietuvai, o tie, kurie ji ruošėsi svarstyti ir apie kurių nuopelnus tauta nieko nežino, ir toliau užima aukštas partines pareigas. Niekaip negaliu įsivaizduoti, kad Sąjūdžio vadovybė kada nors įsives tiek apmokamų darbuotojų, kiek jų turi CK, ir naudosis partiečių privilegijomis. Tad gal reikėtų pasiūlyti pasikeisti LKP CK ir LPS Seimo Tarybai vietomis pagal tai, kokį valdmenį kuris vaidina visuomenėje? Partija turi būti stipri savo idėjomis, o ne tuo, kad jos vadovai gauna didžiausią atlyginimą, važinėja geriausiomis mašinomis, užima prašmatniausias patalpas ir dar atsitvėrę milicininkais nuo liaudies, už kurios pinigų visa tai įgyta. Manau, kad partija neturi ir mažiausio pagrindo jokiems savo nariams teikti privilegijas: spec. butus, liginines, parduotuves, poilsio namus ir kt. Tuo labiau šito negalima daryti valstybės ar visos visuomenės vardu, kaip kai yra pas mus, nes ne visuomenė turi tarnauti partijai, o atvirkščiai.

Vargas tai partijai, kuri nesirūpina savo gretų stiprinimu. Tenka pripažinti, kad komunistų partija būtent taip iki šiol darė. Nereikia apgaudinėti savęs, kad iš partijos gretų išėina nesusipratėliai — ją neretai palieka tie, kurie prarado viltį ką nors joje pakeisti. Nenoriu būti blogu pranašu, bet jeigu artimiausiu metu partija nesusauks savo suvažiavimo, neįkurs savarankiškos LKP, nepriims tikrai demokratiškų įstatų ir neišrinks vadovais tuos, kurie nori dirbti iš idėjos, o ne dėl privilegijų, manau, kad Komunistų partiją galutinai paliks ten dar esantys progresyvūs žmonės, ir tada jos jau niekas neišgelbės, nei jeigu partija ir pasivadintų triskart atgimimo partija — pavadinimas esmės nekeičia, nes nuo savęs niekur nepabėgsi.

Manau, kad pastatas, kuriame šiuo metu įsikūręs LKP CK, turėtų tapti Partijų Rūmais. Tai būtų labai svarbus žingsnis mūsų respublikos gyvenimo demokratizavime.

Atkuriant Nepriklausomą Lietuvą, o to siekia didžioji Lietuvos gyventojų dalis, nelogiška būtų kalbėti apie LKP kaip apie kitos partijos padalinį. LKP turi būti nuo nieko nepriklausoma, turėti savo programą ir įstatus. Galvoju, kad tie, kas norės būtinai likti TSKP nariais, galės jais būti, o TSKP Lietuvoje egzistuos greta kitų partijų, kurios jau pradėdamos atkurti.

Įsivaizduoju, kad nemaža dalis išdėstytų minčių sukelia šoką komunistams: kaip galima, būnant partijos nariu, šitaip ją „daugyti“? Manau, kad žengiant į demokratinę valstybę, būtina pratintis prie nuomonių pluralizmo, net jeigu šios nuomonės ir maksimalistinės. „Už vieną muštą dešimt nemuštų duoda“ — sako patarlė. Tokia komunistų partija, kokia yra dabar, pe-

reinant prie demokratinio valdymo formų ir esant kitų partijų konkurencijai, ne tik kad negalės pretenduoti į vadovaujantį vaidmenį, bet ir atsidurs padėtyje, kokiaje buvo 1939 metais. Akivaizdu, kad partijai gresia skilimas, nes joje jau dabar darosi „ankšta“ dėl pažiūrų skirtumo ir dėl to, kad nemaža dalis komunistų apskritai nežino, kodėl įstojo į partiją ir ką joje galima veikti, ypač jeigu ji neteks sau pasiskirto vadovaujančio vaidmens, kuriame išvėgiu didžiausią pavojų demokratijai. Jeigu kas nors galvoja, kad partinės diskusijos tikslas yra tik vietoje TSKP padalinio Lietuvoje įkurti LKP, tai šitai vadinasi tik iškabos pakeitimu ir nė kiek nepanašėja į kapitalinį remontą. Norint galutinai neprarasti autoriteto visuomenėje, komunistai neturėtų skųstis, kad sunku nešti kryžių, bet leisti pasidalinti šia našta tūkstančiams žmonių, pasiruošusių pakišti savo petį; be to, neteko girdėti ką nors pavargus nuo vadovavimo kryžiaus ir prašant pailsėti...

Siūlyčiau:

- įkurti savarankišką LKP su tikrai demokratiškais įstatais ir programa, kurioje būtų numatyti ne mistiniai tikslai, o rūpinimasis eilinių žmogumi;

- atisakyti visuomenei įstatyminiu būdu primesto partijos vadovaujančio vaidmens ir siekti tikro autoriteto;

- atisakyti visų privilegijų ir lengvatų, kurios iki šiol buvo teikiamos partijos aparatui;

- partijai atisakyti visų valdžios organų funkcijų, paliekant tik ideologinę;

- nario mokesčių mokėti 1 proc. nuo atlyginimo;

- sumažinti iki minimumo etatinių darbuotojų skaičių, paliekant rajonuose 4–5 darbuotojus, analogiškai ir respublikiniuose organuose;

- nustatyti demokratišką priėmimo ir išstojimo iš partijos tvarką;

- partinius vadovus rinkti tiesioginiu slaptu balsavimu tiek rajone, tiek respublikoje;

- įgyvendinti partijoje sąžinės laisvės principą.

Iš TSKP CK Pareiškimo apie padėtį tarybinio Pabaltijo respublikose matyti, kad „stiprus centras“ yra labai „susirūpinęs“ šių tautų likimu, siekia žūtibūt išprovokuoti čia konfliktus, kad paskui galėtų „ginti“ tankais ir kastuvėliais. Neįduokdie, jeigu pasitvirtins J. Urbšio knygoje pacituoti „tautų vado“ žodžiai apie tai, kad Komunistų partijos tam ir yra, kad respublikos niekada nepanorėtų išėiti iš TSRS sudėties.

1989 m. spalio 6 d. Vengrijoje buvusios valdančiosios seno tipo marksistinės partijos pagrindu įkurta iš principo nauja Vengrijos Socialistų partija, kuri atmets proletariato diktatūros idėją, nedeklaruoja vadovaujančio partijos vaidmens ir demokratinio centralizmo principo. Gal tokio tipo partija būtų priimtina ir mums vietoje šiuo metu esančio TSKP padalinio Lietuvoje?

Julius JASAITIS
TSKP narys nuo 1988 m.

LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO RADVILIŠKIO RAJONO TARYBOS ĮSTATAI

(Projektas)

I. BENDROJI DALIS

1. Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis (toliau Sąjūdis) yra savaveiksmis, nepriklausomas judėjimas visuomenės atsinaujinimui vykdyti, socialinei pažangai spartinti.

Vadovaudamasis humanizmo, demokratijos, viešumo principais, orientuodamasis į visų Lietuvos gyventojų poreikius, interesus ir teises, Sąjūdis telkia piliečių iniciatyvą Lietuvos dorovinio, politinio, ekonominio ir kultūrinio atgimimo labui.

2. Liaudies valdžios saviraiška yra pagrindinis Sąjūdžio uždavinys. Viešumo, demokratijos ir suverenos Lietuvos valstybės atkūrimas yra būtini šio uždavinio įgyvendinimo visuomeniniai-teisiniai instrumentai.

3. Sąjūdžio veikla neprieštarauja Lietuvos TSR Konstitucijai ir Lietuvos TSR įstatymams. Taip pat ji remiasi Bendrąja Sąjūdžio programa, šiais įstatais ir kitais Sąjūdžio organų sprendimais, taip pat SNO Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, tarptautiniais žmogaus teisių paktais ir konvencijomis.

II. PAGRINDINĖS SAJŪDŽIO FUNKCIJOS

1. Sąjūdis yra socialinis persitvarkymo garantas, įvairiomis visuomeninės kontrolės ir poveikio priemonėmis užkertantis biurokratijai kelią naudotis stalinizmo ir stagnacijos laikų visuomenės valdymo būdais.

2. Sąjūdžio programa ir uždaviniai įgyvendinami:

— propaguojant demokratinio valdymo privalumus, ugdant humanistinę visuomenės orientaciją.

— stebint ir viešai vertinant demokratizavimo procesus, atskleidžiant neūkiškumą, biurokratizmą, piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi, aplinkos teršimo ir jos naikinimo atvejus, reikalaujant šalinti jų priežastis ir nubausti konkrečius kaltininkus;

— siekiant masinių informacijos priemonių veiklos savarankiškumo, viešumo, objektyvumo;

— persitvarkymo reikalais bendradabiau su tarybiniais ir partiniais organais bei kitomis visuomeninėmis organizacijomis;

— dalyvaujant rinkiminėse kampanijose ir jų komisijose;

— naudojantis įstatymų ir kitų normatyvinių aktų pasiūlymų teise visų lygių valstybiniais ir valdymo organams;

— siūlant referendumus ir dalyvaujant jų organizavime;

— siekiant žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo, išaiškinant jų pažeidimus, padedant piliečiams jas apginti;

— nustatyta tvarka naudojant visuomeninio poveikio priemones — manifestacijas, viešus susirinkimus, demonstracijas, piketus, viešus protestus;

— viešai skelbiant objektyvią informaciją;

— stebint ir vertinant esamą padėtį visos Lietuvos ūkinio, socialinio ir politinio gyvenimo srityse, rengiant sociologines apklausas.

III. DALYVAVIMAS SAJŪDYJE

1. Sąjūdis vienija persitvarkymo šalininkus, nepaisant jų tautybės, tikėjimo, partiškumo, profesijos ir kitokių skirtumų, telkia jų žinias, sugebėjimus ir pastangas, sudaro sąlygas laisvai pasirenkama forma prisidėti prie Sąjūdžio tikslų įgyvendinimo. Sąjūdžio šalininkai laisvai ir nevaržomai prisideda prie Sąjūdžio programos įgyvendinimo.

2. Kiekvienas šalininkas, kuris laikosi šių įstatų reikalavimų ir aktyviai dalyvauja įgyvendinant Sąjūdžio programą, yra Sąjūdžio dalyvis.

3. Kiekvienas Sąjūdžio dalyvis turi teisę rinkti ir būti išrinktas į bet kurį Sąjūdžio organą, dalyvauti Sąjūdžio renginiuose, svarstyti visus Sąjūdžio veiklos klausimus, reikšti savo nuomonę, teikti pasiūlymus, naudotis teisine ar kitokia Sąjūdžio pagalba. Sąjūdžio dalyvio amžius — nuo 16 metų.

4. Kolektyvinių dalyvių Sąjūdis neturi, tačiau Sąjūdžio renkamieji organai gali pakviesti visuomeninių organizacijų ir susivienijimų atstovus dalyvauti savo veikloje.

IV. LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIO ORGANAI RADVILIŠKIO RAJONE

1. LPS Radviliškio rajono sueiga (konferencija) — aukščiausias rajono Sąjūdžio veiklos derinimo organas, šaukiamas ne rečiau kaip kartą per metus. Saukiamoje rajono tarybos sueigoje (konferencijoje) dalyvauja visų Radviliškio rajone veikiančių Sąjūdžio grupių nariai arba atstovai-igaliotiniai, išrinkti grupėse vienodo atstovavimo principu. Įgaliotinių skaičių numato rajono taryba.

Sueiga (konferencija) renka rajono tarybą, kuri yra tvarkomasis organas tarp sueigų (konferencijų). Ji taip pat vertina tarybos darbą, renka delegatus į Sąjūdžio suvažiavimą, sprendžia svarbiausius rajono Sąjūdžio veiklos klausimus, koordinuoja respublikines Sąjūdžio akcijas sau pavaldžioje teritorijoje, priima, keičia ir papildo savo programą atitinkančią Bendrąją Sąjūdžio programą, tvirtina rajono Sąjūdžio simboliką, renka revizijos komisiją rajono finansinei veiklai kontroliuoti.

2. Rajono Sąjūdžio taryba yra kolegialus nuolat veikiantis organas, savarankiškai sprendžiantis Sąjūdžio programos įgyvendinimo problemas savo teritorijoje, koordinuojantis Sąjūdžio grupių veiklą. Tarybos įgaliotimų laikas 1 metai. Taryba gali sudaryti komisijas atskirų sričių problemoms spręsti. Taryba renka pirmininką, sekretorių (etatinis darbuotojas), išdininką, rajono Sąjūdžio spaudos leidinio redakcinę kolegiją ir redaktorių.

Daugiau kaip pusės tarybos narių reikalavimu gali būti sustabdyti LPS seimos narių, tarybos deputatų įgaliojimai iki sueigos (konferencijos). Reikalaujant 1/3 tarybos narių, šaukiama neeilinė rajono sueiga (konferencija).

3. Rajono Sąjūdžio tarybos sekretorius:

a) palaiko ryšius su LPS Seimo taryba, informuoja rajono tarybą apie jos veiklą;

b) koordinuoja Sąjūdžio rajono grupių veiklą;

c) organizuoja Sąjūdžio spaudos platinimą;

b) organizuoja LPS rajono tarybos renginius bei rinkiminę kampaniją.

4. Sąjūdžio grupė — pirminė nuolat veikianti Sąjūdžio grandis, savanoriškas susivienijimas, remiantis Sąjūdžio programa.

5. LPS Radviliškio rajono sueigos (konferencijos) ir tarybos sprendimai turi nutarimų galią. Kitų LPS organų sprendimai turi pasiūlymų galią ir nėra privalomi pavieniams Sąjūdžio dalyviams.

6. Sąjūdžio organai priima sprendimus paprasta balsų dauguma, susirinkimuose dalyvaujant ne mažiau kaip dviem trečdaliams organo narių.

V. SAJŪDŽIO FINANSINĖ VEIKLA

1. LPS Radviliškio rajono tarybos lėšos sudaro:

— Sąjūdžio dalyvių ir kitų asmenų ar organizacijų savanoriški įnašai;

— pajamos iš leidybos, Sąjūdžio atributikos pardavimo, apmokamų renginių ir kitų šaltinių.

2. Savo lėšas Sąjūdis naudoja programiniams siekiams ir visuomeniniams projektams įgyvendinti, leidybai ir informacijos sklaidimui, viešoms akcijoms finansuoti ir kredituoti, techninėms priemonėms įsigyti, labdarai ir komandiruočiams apmokėti, etatiniais darbuotojams, samdomam darbui ir paslaugoms atlyginti.

3. Sąjūdžio finansinę veiklą prižiūri ir tikrina ne rečiau kaip 1 kartą metuose Sąjūdžio revizijos komisija.

VI. LPS RADVILIŠKIO RAJONO TARYBOS TEISINĖ PADĖTIS

1. LPS Radviliškio rajono taryba yra juridinis asmuo. Ji turi savo antspaudą, balansą bei sąskaitą banke.

2. Sąjūdžio taryba leidžia laikraštį.

3. Sąjūdis naudoja tautinę simboliką.

VII. SAJŪDŽIO VEIKLOS NUTRAUKIMAS IR REORGANIZAVIMAS

1. LPS rajono tarybos veikla gali būti nutraukta rajono sueigos (konferencijos).

2. Įstatai primti LPS rajono tarybos konferencijoje.

K R E I P I M A S I S

į TSRS liaudies deputatus K. PRUNSKIENĖ, J. KUBILIŲ,
LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo sekretorių L. SABUTĮ

Ilgą laiką Tarybų Sąjungoje vešėjės totalitarizmas santykius tarp valstybės ir jos piliečių reguliavo taip, kad valstybei tekdavo teisės, o piliečiams — pareigos. Prasi-dėjęs persitvarkymas bando atitai-syti šią padėtį. Tačiau jei politinės teisės yra atstatomos gana sparčiai, tai socialinėje-ekonominėje sferoje pakitimai tik neigiami. Ekonominė krizė, kuri nuolat gilėja, blogina ir taip sunkią eilinių žmonių ma-terialinę padėtį. Įvairiais paskaičia-vimais ketvirtadalis ar net trečda-lis visuomenės narių gyvena žė-

miau skurdo ribos. Žmonės pavargo nuo metų metais jiems duodamų ir nevykdomų pažadų. Valstybė, kuri skelbia savo pagrindiniu tikslu tar-navimą žmogui, privalo įstatymiškai garantuoti teisę gyventi žmoniškai. Prašome artimiausiu metu ap-svarstyti galimybę įstatymiškai įtvirtinti valstybės pareigą užtik-rinti kiekvienam piliečiui mokslī-kai pagrįstą pragyvenimo minimu-mą (apie 80 rub.), padidinti mini-malų atlyginimą iki 120 rublių, nustatyti minimalias kasmetines atostogas 18 dienų.

Kreipimasis priimtas Radvi-liškio rajono Sąjūdžio tarybos posėdyje 1989 m. spalio 4 d.

Atsiliepkite, deputatai

Pakutiniojoje LTSR Aukščiausiosios Tarybos sesijoje nustatyta rin-kymų į vietines Liaudies deputatų tarybas data — 1990 metų gegu-žės 6-oji. Dar ilgai teks laukti tik-rosios Tarybų valdžios vietose. Bet ar belaukdami neliksime be jokios? O nerimauti yra pagrindo.

1989 m. rugsėjo 28 d. rajono Tarybos deputatai buvo pakviesti į sesiją. Šiaip taip apsvairstę pir-mąjį klausimą apie ryšių gerinimą rajone (paradoksas — svarstome apie ryšių gerinimą — o ryšių sky-riaus viršininkas net darbo kabine-to neturil), po pertraukos į salę grįžo vos trečdalis. Suprantama,

šiais demokratijos laikais, sesijos darba nutarta pratęsti spalio 5 d. Tą dieną jų susirinko ne ką dau-giau, bet sesija įvyko.

Susidomėję didžiosios šalies ir mažos respublikos svarbiais įvykiais tarsi pamiršome savo rajono reika-lus ir tuos, kuriems patikėjome juos spręsti. Kai turime tokią Ta-rybą, tai ir sprendimus, palankius ne liaudžiai, galima netyčia priimti.

Kas jie — Radviliškio rajono Tarybos deputatai, rajono žmonių išrinkti patikėtiniai? Ar nevertėtų paskelbti jų pavardes rajono LDT laikraštyje „Mūsų kraštas“?

S. ZIAUNYTE

INFORMUOJAME

Lietuvos moterų sąjunga ėmėsi kilnios misijos — padėti jaunuoi-ams, atliekantiems karinę tarnybą už Lietuvos ribų.

Gal ir mūsų rajone yra motinų, pergyvenančių dėl savo sūnų liki-mų. Pranešame Lietuvos moterų sąjungos adresą: Kreipkitės: 232200, ARP—2 a/d—982.

Informuojame, kad iš piliečių gauti pranešimai apie įstatymų pa-žeidimus skirstant butus, perduoti Šiaulių transporto prokuratūrai, kuri juos operatyviai patikrino ir atsakė. Faktai pasitvirtino. Radviliškio geležinkelio namų valdybai proku-ratūra nurodė pašalinti LBT Butų kodekso pažeidimus, sudarant bu-to, esančio Radviliškio m. Gorkio 19—31, subnuomos sutartį su Žič-kumi. Šiaulių geležinkelio apygar-da nepritarė Radviliškio vagonų

depo administracijos ir profsajun-gos komiteto nutarimui skirti butą Manioko šeimai ir pasiūlė apsvairstyti šį klausimą iš naujo.

Primername, kad LPS Radviliškio rajono Tarybos nariai priima pilie-čius būstinėje adresu: Radviliškio m. Maironio 6 darbo dienomis 11—14 ir 18—20 val. Galima kreiptis ir raštu. Anoniminių pranešimų netikriname, tačiau, pageidaujant autoriui, pavadės neskelbiame. Laukiame Jūsų laiškų ne tik apie negeroves, trukdančias žengti pert-varkos keliu, bet ir konkrečių pa-siūlymų. Sąjūdis nei Vilniuje, nei Radviliškyje nieko nepadarys, jei-gu Jūs jo neparemsite savo aktyvia pilietine pozicija.

REDAKCIJA

UŽ BLAIVIAŲ
LIETUVĄ

Lietuvių tauta nuo seno garsėja vaišingumus, nuoširdumu. Čarinės Rusijos laikais buvo bandoma alko-holio pagalba laimėti pavergtos tau-tos žmonių prielankumą — ne ge-rumu o prievarta! Ir dalis žmonių pasidavė girtavimui, pamindami tautos idealus ir blaivybę paremtas tradicijas. Vyskupas M. Valančius, nujausdamas moralinę tautos žlugi-mo pragaistį, telkė dvasininkiją, ti-kinčiusius ir visą lietuvių tautą į kovą su girtuokliavimu. Ir vysku-pui per trejus metus pavyko prikel-ti Lietuvą blaiviam gyvenimui.

Šiandien vėl išgyvenam panašią situaciją. Vėl skamba girtų dainos, vėl kilnojami stikleliai, netgi stik-linės, įgimtas vaišingumas virto gir-tuokliavimu, ieškoma nusiraminių ir užmiršimo alkoholyje, kuris sė-ja tik amoralumą ir dvasinę bjau-rastį. Vestuves, laidotuves, net me-tines pavertėme girtuokliavimu, kur net daina skamba. Iš darbo vyrai grįžta įkaušę ir ne nurimę, o pasi-ruošę priekaištams ir barniams. Dėl girtavimo kenčia šeima. Ne tik ma-terialiai, bet ir moraline prasme. Kiek mūsų Lietuvoje nepilnapročių vaikų, kiek silpnapročių ir invali-dų! Mūsų tautai iškilo realus išsigi-mimo pavojus. Susimąstykime apie tai, žmonės.

Bažnyčia ne kartą kreipėsi į vi-sus Lietuvos žmones ragindama at-sisakyti alkoholio, nevartoti jokių alkoholinių gėrimų laidotovėse, me-tinėse, gedulo dienomis. Kreipiasi ir dabar. Nes blaivi tauta — laisva tauta. Blaivi tauta — protinga tau-ta, sąmoningai pasirenkanti savo kelią ir už jį kovojanti.

S. m. rugsėjo 23—24 d. Vilniu-je vyko LPS vyskupo M. Valančiaus blaivybės draugijos steigiamasis suvažiavimas, kuriame dalyvavo vi-sų Lietuvos rajonų M. Valančiaus blaivybės draugijos atstovai ir žmo-nės iš kitų visuomeninių judėjimų, organizacijų.

Vyskupo M. Valančiaus blaiv-ybės sąjūdis savanoriškas, saviveiks-mis demokratinis judėjimas už tau-tos, visų Lietuvos žmonių blaivybę, dorovę ir tautinį atgimimą. Į jį tu-ri įsijungti visi, kurie trokšta Tėvy-nės atgimimo. Kviečiu į blaivą gy-venimo kelią!

Kunigas L. VAICIULIONIS

Primername rajono vadovams, kad iki šio laiko LPS rajono Tary-bos būstinėje neįvestas telefonas ir nesimato požymių, kad šį klausimą būtų bandoma spręsti.

235120, Radviliškis,
Maironio 6
„KELIAS“

Spauda — iškilioji, apimtis 0,5 sp.
lanko. Tiražas 3000 egz. Rinko ir
spaudė Šiaulių valstybinės spaustu-
vės „Titnagas“ Radviliškio skyrius.
V. Bernotėno 5. Užsak. Nr. 2316

Numerį spaudai parengė:
G. BAGDONIENĖ, J. JASAITIS.
A. STANČIKAS, S. ŽIAUNYTĖ.